รูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน
The Model of Research Application for School Administration

รวิรัตน์ โสธรพิทักษ์กุล [1]
ประเสริฐ อินทร์รักษ์ [2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน 2) ทราบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน และ 3) ยืนยันรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 288 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557 ถึง วันที่ 30 มกราคม 2558 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และสถิติการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) ศูนย์บริหารงานวิจัย 2) การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย 3) การส่งเสริมการวิจัย 4) การจัดการความรู้ด้านการวิจัย 5) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย 6) ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย 7) การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย และ 8) การติดตามอย่างมีส่วนร่วม

2. รูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันแบบพหุองค์ประกอบ โดยความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัยมีผลทางตรงต่อการส่งเสริมการวิจัย การจัดการความรู้ด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย ก็มีผลทางอ้อมต่อศูนย์บริหารงานวิจัย การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย การส่งเสริมการวิจัย ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม โดยส่งผลผ่านการส่งเสริมการวิจัย ศูนย์บริหารงานวิจัย และการจัดการความรู้ด้านการวิจัย

3. ผลการยืนยันรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่า เป็นรูปแบบที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ : การประยุกต์งานวิจัย / การบริหารโรงเรียน

Abstract

The research aimed to find: 1) the components of research application for school administration, 2) the causal relationship model of the components of research application for school administration, and 3) confirm the causal relationship model of the components of research application for school administration. The sample size consisted of 96 schools. There were 3 respondents from each school. There were school director, a vice-director of administrative affairs and a vice-director of academic affairs totally 288 respondents. The sample

[1] นักศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
[2] อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

selection used in this research were multi-stage. The research instruments were semi-structure interview and opinionnaire. The data were collected during November 25, 2014 to January 30, 2015. The statistical used to analyze the data by frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation, exploratory factor analysis and path analysis.

The research findings were as follows:

1. The components of research application for school administration included of 8 components; 1) Research Center 2) Leaders Paradigm Shift 3) Research Support 4) Knowledge Management 5) Information for Research 6) Career Advancement 7) Research Motivation and 8) Monitoring Participant.

2. The model of research application for school administration was multiple components that career advancement has a direct effect on research support, knowledge management and monitoring participant meanwhile career advancement has a indirect effect with research center, leaders paradigm shift, research support, information for research, research motivation and monitoring participant through research support, research center and knowledge management.

3. The Experts were confirmed the model that accuracy, propriety, feasibility and utility consistent with the empirical data.

Keywords : Research Application, School Administration

บทนำ

การวิจัยถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้และสามารถใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของตนและขององค์กรได้ ดังความเห็นของประเสริฐ อินทร์รักษ์ และคนอื่น ๆ กล่าวถึงการวิจัยว่า ภารกิจที่ยิ่งใหญ่ของการวิจัย คือ การสร้างการเปลี่ยนแปลง เพราะการวิจัยคือกลไกที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลง (ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และคนอื่น ๆ 2554 : 2) อีกทั้งในอดีตจะพบว่ามีนักทฤษฎีหลายท่านที่ค้นพบทฤษฎีใหม่ ๆ โดยมีจุดเริ่มต้นจากการวิจัยจนนำไปสู่ข้อสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิตราภา กุณฑลบุตร ได้กล่าวถึงการวิจัยไว้ว่า เป็นกระบวนการวิจัยที่มีพัฒนาการมาจากการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ และฐานความคิดความรู้ที่เกิดจากกระบวนวิจัยเป็นความรู้ที่เชื่อถือได้ (จิตราภา กุณฑลบุตร 2550 : 15)

ด้านความสำคัญของการวิจัยในประเทศไทยได้เริ่มตั้งแต่การตราพระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ในสมัยจอมพลสฤษฎ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี และในช่วงปี 2540-2545 การวิจัยของประเทศได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เน้นให้ผู้บริหารและนักวิชาการได้นำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการตัดสินปัญหา การพิจารณาวางแผนงาน ตลอดจนกำหนดนโยบายของหน่วยงานมากขึ้นกว่าในอดีต รวมถึงวงการศึกษาได้นำผลงานวิจัยมาเป็นตัวชี้แนวทางที่ถูกต้องในการจัดการศึกษา มีการพยากรณ์อนาคต และมีการกำหนดนโยบายโดยใช้ฐานข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เชื่อถือได้มากขึ้น รวมทั้งการค้นหาสาเหตุ ข้อบกพร่องในการบริหารการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษา

แต่ในความเป็นจริง สถานการณ์ปัจจุบันกลับพบว่า ระบบการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ จำนวนนักวิจัยมีอยู่ประมาณ 2 คนต่อประชากร 10,000 คน น้อยกว่าที่ควรจะเป็นประมาณ 10 เท่า งบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยของประเทศก็น้อยกว่าที่ควรจะเป็น 10-20 เท่า และระบบสร้างนักวิจัยไม่มีรูปแบบและวิธีการสร้างอย่างชัดเจน วัฒนธรรมด้านการวิจัยไม่ชัดเจน วัฒนธรรมในหน่วยงานวิชาการบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการทำงานวิจัย (ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และคนอื่น ๆ 2554 : 3) และขณะเดียวกัน

สถาบันการศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องงานวิจัยเท่าที่ควร โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามักจะไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัย ไม่มีการตัดสินใจหรือบริหารจัดการโรงเรียนภายใต้ผลงานวิจัย ขาดการนำผลงานวิจัยมาสนับสนุนในการบริหาร มีทัศนคติต่อการวิจัยในด้านลบ โดยมองว่ามีความยุ่งยากในการนำมาปฏิบัติ เสียเวลาไม่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องของตัวบุคคลและเป็นงานที่แสดงเพียงตัวเลขหรือสถิติเท่านั้น

จากสภาพปัญหาของการวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารได้เล็งเห็นคุณค่าของการวิจัย และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาของตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน
2. เพื่อทราบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน
3. เพื่อยืนยันรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 1) แนวนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของชาติ ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) 2) แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์งานวิจัย ได้แก่ วัฒนธรรมการวิจัย การจัดการความรู้ การบริหารงานวิจัย งานประจำสู่งานวิจัย (R2R) และการประยุกต์นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ได้แก่ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการบริหารโรงเรียนบนฐานการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 2,358 โรงเรียน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 96 โรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 288 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน 2) แบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน เป็นชุดแบบสอบถามที่ดำเนินการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และสถิติการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methodology) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ งานวิจัยต่างๆ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือแบบสอบถาม และนำเครื่องมือดังกล่าวไปตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา และนำเครื่องมือที่ปรับปรุงคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือกับโรงเรียนมัธยมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ครั้งนี้จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cranbach (Cranbach's Clpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.993 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมเรียบร้อยแล้วมาวิเคราะห์หาองค์ประกอบด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากนั้นนำองค์ประกอบมาหาความสัมพันธ์ด้วยการใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและสรุปออกมาเป็นรูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน

3. การตรวจสอบยืนยันรูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยนำข้อค้นพบที่ได้จากการหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในขั้นที่ 2 มาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ขององค์ประกอบและรูปแบบ โดยการสอบถามความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบและยืนยันรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วทำการสรุปเป็นรูปแบบของการวิจัยที่เหมาะสมต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถวิเคราะห์ผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

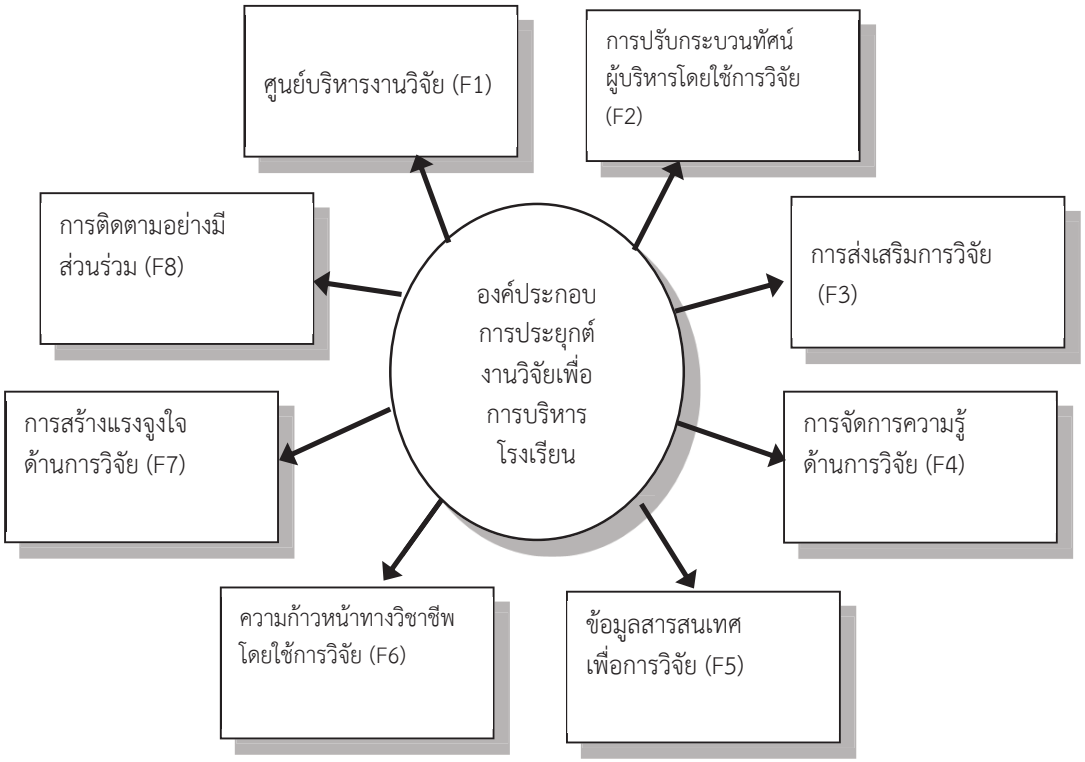
1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นในการกำหนดเลือกองค์ประกอบ คือ 1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นไปตามที่ Hair and others (2006 : 129) กล่าวว่า น้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (Practically Significant) 2) มีค่าไอเก็น (Eigenvalues) มากกว่า 1 ตามเกณฑ์ของ Kaiser (Kaiser's Criterion) และ 3) มีตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบจำนวนตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป (Hatcher 2013 : 20) เมื่อพิจารณาตามข้อตกลงดังกล่าว พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนได้จำนวนองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ แสดงได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน

ลำดับที่	องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1	ศูนย์บริหารงานวิจัย	28	0.504 - 0.715
2	การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย	6	0.556 - 0.722
3	การส่งเสริมการวิจัย	5	0.507 - 0.551
4	การจัดการความรู้ด้านการวิจัย	5	0.516 - 0.599
5	ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย	3	0.513 - 0.642
6	ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย	4	0.526 - 0.589
7	การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย	4	0.552 - 0.721
8	การติดตามอย่างมีส่วนร่วม	3	0.500 - 0.511
	รวม	**58**	**0.500 - 0.722**

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 ศูนย์บริหารงานวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 28 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.504-0.715

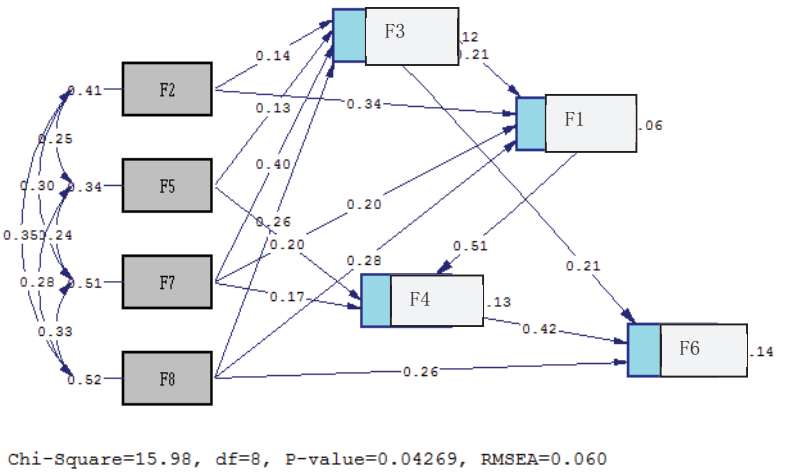
องค์ประกอบที่ 2 การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.556-0.722 องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.507-0.551 องค์ประกอบที่ 4 การจัดการความรู้ด้านการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.516-0.599 องค์ประกอบที่ 5 ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.513-0.642 องค์ประกอบที่ 6 ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.526-0.589 องค์ประกอบที่ 7 การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.552-0.721 องค์ประกอบที่ 8 การติดตามอย่างมีส่วนร่วม มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.500-0.511 ดังนั้น จึงสามารถสรุปองค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมทั้ง 8 องค์ประกอบ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบรูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน

2. การวิเคราะห์รูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน โดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ขององค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square : χ^2) มีค่าเท่ากับ 15.98 (P-value=0.04) ค่า Model AIC มีค่าเท่ากับ 71.98 น้อยกว่าค่า Saturated AIC (72.00) และ ค่า Independence AIC (4109.13) แสดงว่า รูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนด้านดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ได้แก่ ค่า GFI มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่า AGFI มีค่าเท่ากับ 0.94 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่ารูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ด้านดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fit Index : RFI) ได้แก่ ค่า RFI มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่า NFI มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่า CFI มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่ารูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และด้านดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน ได้แก่ ค่า RMR มีค่าเท่ากับ 0.0061 ค่า Standardized RMR มีค่าเท่ากับ 0.015 และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.060 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.08 แสดงว่ารูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงผลตามแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน

3. การยืนยันรูปแบบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนด้วยวิธีการสอบถามความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบใน 4 ประเด็น ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ผลการยืนยัน พบว่า องค์ประกอบการปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย องค์ประกอบการส่งเสริมการวิจัย องค์ประกอบการจัดการความรู้ด้านการวิจัย องค์ประกอบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย องค์ประกอบความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย และองค์ประกอบการติดตามอย่างมีส่วนร่วม มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องครอบคลุมครบทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนองค์ประกอบศูนย์บริหารงานวิจัยมีความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องครอบคลุมคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนประเด็นความเป็นไปได้คิดเป็นร้อยละ 85.7 ขณะที่องค์ประกอบการสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัยมีความเป็นประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนประเด็นความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องครอบคลุมคิดเป็นร้อยละ 85.7 และสำหรับการยืนยันรูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คนมีความเห็นว่ารูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ได้ข้อสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. องค์ประกอบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ศูนย์บริหารงานวิจัย การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย การส่งเสริมการวิจัย การจัดการความรู้ด้านการวิจัย ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย การสร้างแรงจูงใจด้าน

การวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า องค์ประกอบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบ จากองค์ประกอบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศูนย์บริหารงานวิจัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับแรกที่นำไปสู่การจัดการความรู้ด้านการวิจัยเพื่อทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ผ่องสุวรรณ (2553 : 274) ที่มีการพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ร่วมกันด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ มีทีมงาน มีกระบวนการวิจัย มีคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแบ่งปันความรู้ และมี การประเมินผล โดยการสร้างความรู้ร่วมกันมีขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การตั้งทีมวิจัย การกำหนดประเด็นปัญหาวิจัยและแบ่งปันประสบการณ์ การวางแผนการวิจัยและอภิปรายร่วมกัน การ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การผสานความรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ และการนำเสนอรายงานวิจัยและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิภัทร แก้วกลึงกลม (2558 : 34) ที่ทำการศึกษาการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัย ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณการอบรมการทำวิจัย การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการทำวิจัยของครู การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งของครู การให้การยอมรับครูผู้ทำวิจัย และการสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัยของครู

2. การวิเคราะห์รูปแบบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน นำองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบมาหาความสัมพันธ์ของรูปแบบ ซึ่งผลสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย คือ การส่งเสริมการวิจัย การจัดการความรู้ด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม ในขณะที่ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย คือ ศูนย์บริหารงานวิจัย การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย การส่งเสริมการวิจัย ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม ที่ส่งผลทางอ้อมต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัยโดยผ่านองค์ประกอบการส่งเสริมการวิจัย ศูนย์บริหารงานวิจัย และการจัดการความรู้ด้านการวิจัย และพบว่ารูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่า รูปแบบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมการวิจัย การจัดการความรู้ด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบหลักของการประยุกต์งานวิจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย และบางส่วนของการส่งเสริมการวิจัยจะส่งผลไปยังความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัยได้ต้องส่งผ่านศูนย์บริหารงานวิจัยที่ช่วยส่งเสริมจึงจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย ในขณะที่ การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วมก็เป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานให้เกิดการประยุกต์งานวิจัยโดยอาศัยศูนย์บริหารงานวิจัย การส่งเสริมการวิจัย และการจัดการความรู้เป็นตัวส่งผ่านไปยังความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย นอกจากนี้ ศูนย์บริหารงานวิจัยจะส่งผลไปยังความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัยได้ ต้องส่งผ่านการจัดการความรู้ด้านการวิจัย จึงจะไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวธิดา ชาปัญญา (2554 : 287) ที่ระบุว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ควรมีการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูด้านโครงสร้าง และด้านจิตใจ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของครู การสนับสนุนทรัพยากรและสารสนเทศที่จำเป็น การมอบหมายงาน การติดตามการทำงาน การมีส่วนร่วม การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การสร้างภาวะผู้นำ และการส่งเสริมบรรยากาศของความร่วมมือ รวมถึงวัฒนธรรมหลักขององค์การ การทำงานในลักษณะพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์ และการสนับสนุนจากองค์การภายนอก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติมาวดี เจริญรัชต์ (2553 : 158) ที่มีการเสริมสร้างศักยภาพในการทำวิจัยด้วยการส่งเสริม

และสนับสนุนให้ทำวิจัย จัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย และสนับสนุนให้ได้รับทุนวิจัยจากภายในและภายนอก พัฒนาศักยภาพการวิจัยให้บุคลากรในรูปการอบรมปฏิบัติการ สร้างแรงจูงใจให้ทำวิจัย พัฒนาระบบการถ่ายทอดประสบการณ์วิจัย จัดหาระบบพี่เลี้ยง และวางแผนพัฒนาวิชาชีพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียน โดยการนำรูปแบบที่ผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เรียบร้อยแล้ว ไปตรวจสอบยืนยันกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อพิจารณาประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งผลการตรวจสอบยืนยันรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้งในด้านมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้ว่า รูปแบบของการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนมีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุวิมล ว่องวาณิช (2550 : 485) ที่กล่าวว่า การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับการบริหารงานในองค์กรต่างๆ ได้หลายประการ เช่น การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม เป็นต้น โดยเฉพาะมีความสำคัญต่อการวางแผนงาน เพราะเป้าหมายของการวิจัยคือความพยายามให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยสนับสนุนการวางแผนการดำเนินงาน ทำให้การพัฒนางานหรือการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงขณะนั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขงาน การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผนการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้น รูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนที่ค้นพบจึงมีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันเป็นระบบจึงต้องอาศัยปัจจัยในหลายด้านหลายมิติพัฒนาจนกลายเป็นรูปแบบการประยุกต์งานวิจัยเพื่อการบริหารโรงเรียนดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. สถานศึกษาควรมีการจัดตั้งศูนย์บริหารงานวิจัย เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนส่งเสริมให้มีการทำงานด้านวิจัยร่วมกัน และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูด้วยกัน ครูกับผู้บริหาร รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. สถานศึกษาควรมีการจัดการความรู้ด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่องจริงจัง เพื่อการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการวิจัย และมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นนักวิจัย

3. สถานศึกษาควรมีการสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัยให้กับผู้ทำวิจัย อาจเป็นในรูปแบบของการจัดให้มีสวัสดิการ สิทธิพิเศษต่างๆ การจัดสรรผลประโยชน์จากงานวิจัย รวมถึงการให้โอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมความรู้ด้านการวิจัย

4. สถานศึกษาควรมีการสร้างระบบการติดตามอย่างมีส่วนร่วมในด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่องจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาร่วมมือกันพัฒนา

5. สถานศึกษาควรหาแนวทางในการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมปัจจัยต่อไป นี้ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์บริหารงานวิจัย การปรับกระบวนทัศน์ผู้บริหารโดยใช้การวิจัย การส่งเสริมการวิจัย การจัดการความรู้ด้านการวิจัย ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย การสร้างแรงจูงใจด้านการวิจัย และการติดตามอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนางานวิจัย ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญยืนยันรูปแบบงานวิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่สละเวลาให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและให้ความช่วยเหลือในทุกด้านที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณความดีทั้งหมดมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยและขอน้อมรับไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

จิตราภา กุณฑลบุตร. **การวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, 2550.

ฐิติมาวดี เจริญรัชต์. **การพัฒนารูปแบบการสร้างพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และคนอื่นๆ. **รายงานการวิจัยและพัฒนาเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการดำเนินการเพื่อพัฒนางานวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.** นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

ยุวธิดา ชาปัญญา. “การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยทฤษฎีฐานราก,” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.

วราภรณ์ ผ่องสุวรรณ. การพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ร่วมกันด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของบุคลากรส่วนสนับสนุนวิชาการ สถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

วุฒิภัทร แก้วกลึงกลม. “การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1,” **บริหารการศึกษาบัวบัณฑิต.** 15,1 (ตุลาคม 2557-มกราคม 2558) : 28-42.

สุวิมล ว่องวาณิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

Hair, Joseph F. Jr. and others. **Multivariate Data Analysis.** 6th ed. New Jersey : Pearson Education, 2006.

Norm, O’Rourke and Larry Hatcher. **A Step-by-Step Approach to Using SAS for Factor Analysis and Structural Equation Modeling.** 2nd ed. North Carolina: SAS Institute, 2013.